

Ett bolag har haft i uppdrag att sköta den löpande skötseln av gräsplanen på en arena. Två personer, som vid tidpunkten var tillsvidareanställda hos ett av bolagets dotterbolag, har utfört arbete på arenan. Tvisten gäller om dessa två personer för det arbetet var arbetstagare hos det bolag som hade i uppdrag att sköta gräset på arenan och om de har brutit mot den lojalitetsplikt som följer av ett anställningsförhållande och därigenom ådragit sig skadeståndsskyldighet gentemot det bolaget, när de i eget bolag har offererat och genomfört ett tilläggsarbete i form av ett gräsbyte på arenan.

ARBETSDOMSTOLEN

DOM
2017-12-20
Stockholm

Dom nr 67/17
Mål nr B 9/17

KLAGANDE

Svenska Top-Tee Aktiebolag, 556575-7613, Rumsättravägen 10,
186 97 Brottbys
Ombud: advokaten Martin Agell, Agell Advokatbyrå AB, Box 24173,
104 52 Stockholm

MOTPARTER

1. A.L.
2. A.W.
Ombud: advokaten Anders Bark, 7wise Advokatbyrå KB, Kungsgatan 56,
111 22 Stockholm

SAKEN

skadestånd för brott mot lojalitetsplikt

ÖVERKLAGAD DOM

Solna tingsrätts dom den 16 december 2016 i mål nr T 252-15

Tingsrättens dom, se bilaga.

Yrkanden m.m.

Svenska Top-Tee Aktiebolag (Top-Tee) har yrkat att Arbetsdomstolen med ändring av tingsrättens dom ska bifalla dess vid tingsrätten förda talan, inklusive yrkandet om rättegångskostnad.

A.L. och A.W. har motsatt sig att tingsrättens dom ändras.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Arbetsdomstolen.

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. Vid denna har ljud- och bildupptagningar av samtliga förhör vid tingsrättens spelats upp. Parterna har åberopat samma skriftliga bevisning som vid tingsrätten.

Parterna har åberopat samma grunder som vid tingsrätten och har till utveckling av sin talan i allt väsentligt anfört detsamma som antecknats i tingsrättens dom med de förtydliganden som framgår av domskälen nedan.

Domskäl

Bakgrund och tvisten

I slutet av mars 2014 inleddes diskussioner mellan Top-Tee och det bolag som drev Friends Arena, Sweden Arena Management AB (SAM), om att Top-Tee skulle överta den löpande skötseln av gräsmattan på Friends Arena. SAM och Top-Tee kom överens om att Top-Tee skulle få det uppdraget under en provperiod på tre månader – april, maj och juni 2014 – med möjlighet till förlängning. Avtalet mellan Top-Tee och SAM omfattade inte byte av gräset på planen. Top-Tee och SAM träffade ett tilläggsavtal om gräsbyte, som utfördes i slutet av april 2014.

A.L. och A.W. var vid den aktuella tiden tillsvidareanställda som Head Greenkeeper respektive Greenkeeper hos Kungsängen Golf & Country Club AB (Kungsängen Golf), som är ett dotterbolag till Top-Tee. J.S. var vd för Kungsängen Golf och O.E. var vd för Top-Tee. J.S. var då även styrelseledamot i Top-Tee och en av det bolagets huvudägare.

A.L. och A.W. utförde under april och maj 2014 arbete som rörde skötseln av gräsplanen på Friends Arena och även det ovan nämnda gräsbytet i april. A.L. hade en funktion som arbetsledare, vilket innebar att han bl.a. rekryterade personal och hade ansvar för leverantörskontakter. A.W. var A.L:s närmaste man. A.L. och A.W. hade under den aktuella perioden kvar sina tillsvidareanställningar på heltid hos Kungsängen Golf och utförde även sitt arbete för det bolaget och fick lön för det arbetet från Kungsängen Golf.

Den 27 maj 2014 uppstod ett behov av gräsbyte på Friends Arena inför landskampen mellan Sverige och Belgien den 1 juni 2014. A.L. och A.W. offererade och utförde detta gräsbyte genom sitt helägda bolag AA Sportgräs AB (Sportgräs) som de förvärvat i maj 2014. SAM betalade ersättning till Sportgräs för detta arbete.

Tvisten gäller om A.L. och A.W. brutit mot lojalitetsplikten i anställningsförhållande med Top-Tee och därmed ådragit sig skadeståndsskyldighet gentemot Top-Tee, genom att låta Sportgräs offerera och genomföra gräsbytet i maj 2014. Mellan parterna är därvid tvistigt om A.L. och A.W. var arbetstagare hos Top-Tee, om deras agerande var illojalt samt om Top-Tee lidit någon skada och i så fall till vilket belopp.

Var A.L. och A.W. arbetstagare hos Top-Tee?

Parternas ståndpunkter och vad som är tvistigt

Enligt Top-Tee har det funnits en lojalitetsplikt mellan bolaget och A.L. och A.W. eftersom de två sistnämnda var arbetstagare hos Top-Tee. Top-Tee har i första hand gjort gällande att parterna muntligen träffat avtalat om tidsbegränsad anställning hos Top-Tee för att utföra arbete med skötseln av gräset på Friends Arena under april–juni 2014. Top-Tee har i andra hand

gjort gällande att ett sådant anställningsförhållande under alla förhållanden har uppstått på grund av arbetstagarbegreppets tvingande karaktär.

A.L. och A.W. har bestritt att det funnits någon lojalitetsplikt med anledning av något anställningsförhållande parterna emellan. Enligt A.L. och A.W. har de inte utfört arbetet i fråga som arbetstagare hos Top-Tee. De har gjort gällande att de, enligt en överenskommelse med Top-Tee den 16 maj 2014, skulle bilda ett eget aktiebolag och genom detta verka som underentreprenör till Top-Tee och att det egna bolaget skulle fakturera Top-Tee för arbete utfört i maj och juni 2014, vilket också skedde. De har vidare gjort gällande att de – då inget annat hade avtalats – dessförinnan utfört arbetet på arenan inom ramen för sina anställningar hos Kungsängen Golf.

Enligt Top-Tee har parterna inte träffat någon överenskommelse om att A.L. och A.W. skulle utföra arbete på arenan genom ett eget bolag.

Såvitt avser arbete utfört på arenan under april 2014 har A.L. och A.W. således inte hävdats att de utfört det arbetet genom sitt bolag som underentreprenör eller som uppdragstagare hos Top-Tee eller att parterna i maj 2014 skulle ha kommit överens om att ersättning för det arbetet skulle betalas till det bolag de skulle starta. Arbetsdomstolen kan inte dra någon annan slutsats av vad A.L. och A.W. anfört än att det är ostridigt att de utförde arbete på arenan i april månad i egenskap av arbetstagare. Det som är tvistigt är om de då utförde arbetet som anställda hos Top-Tee eller hos Kungsängen Golf.

Det avgörande för frågan om det funnits en lojalitetsplikt på grund av ett anställningsförhållande parterna emellan är dock om A.L. och A.W. var arbetstagare hos Top-Tee i slutet av maj 2014 när de genom sitt bolag Sportgräs offererade och utförde gräsbytet åt SAM. Här har A.L. och A.W. gjort gällande att de hade ett avtal med Top-Tee om att det arbete, som de utförde avseende den löpande grässkötseln på arenan i maj och juni 2014, skulle betalas till deras bolag och att de därmed inte var arbetstagare hos Top-Tee. Top-Tee har bestritt att något sådant avtal ingåtts och att A.L. och A.W. oavsett ett sådant avtal varit arbetstagare hos Top-Tee.

Arbetsdomstolen inleder prövningen av frågan om A.L. och A.W. var arbetstagare hos Top-Tee med frågan om det träffats ett muntligt avtal om anställning hos Top-Tee.

Har parterna träffat muntligt avtal om anställning hos Top-Tee?

Top-Tee har gjort gällande att bolaget, genom J.S., i slutet av mars 2014 träffat ett muntligt avtal med A.L. och A.W. om tidsbegränsad anställning hos Top-Tee. Top-Tee har även anfört att parterna i vart fall i maj 2014 kom överens om en månadslön om 50 000 kr och att lönen skulle betalas av Top-Tee och, som det får förstås, att parterna i vart fall då var överens om att Top-Tee var deras arbetsgivare avseende det aktuella arbetet.

Enligt A.L. och A.W. har det inte, i slutet av mars 2014, träffats något muntligt avtal om anställning hos Top-Tee och de har bestritt att parterna i maj 2014 skulle ha varit överens om att Top-Tee var deras arbetsgivare, för arbetet med grässkötseln på arenan.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning.

Det är ostridigt att J.S. i slutet av mars 2014 kom överens med A.L. och A.W. om att de skulle utföra arbete med grässkötseln på arenan och att de därutöver skulle utföra sina arbetsuppgifter i sina anställningar hos Kungsängen Golf och få lön för det arbetet därifrån. En första fråga är om parterna då även muntligen kom överens om att A.L. och A.W. skulle utföra arbetet på arenan som anställda hos Top-Tee.

J.S. har i förhöret med honom inte ens påstått att parterna i slutet av mars 2014 uttryckligen skulle ha pratat om vem som skulle vara arbetsgivare. Det han berättat är att de var överens om att lön för arbetet på arenan skulle betalas av Top-Tee och att det inte rädde någon tvekan om detta. A.L. och A.W. har inte bekräftat dessa sistnämnda uppgifter.

Arbetsdomstolen finner, i likhet med tingsrätten, att varken förhören eller den övriga utredningen visar att parterna i mars 2014 uttryckligen avtalat om att A.L. och A.W. skulle utföra arbete på arenan som anställda hos Top-Tee. Utredningen ger snarare vid handen att parterna inledningsvis har fokuserat på arbetsinsatsen, utan att klargöra de former under vilka arbetet skulle utföras. Arbetsdomstolen finner således inte styrkt att något muntligt anställningsavtal träffats parterna emellan i slutet av mars 2014.

Det är ostridigt att parterna fortsatt att diskutera villkoren för arbetet på arenan ändå in i maj 2014. Dessa diskussioner fördes från Top-Tee:s sida huvudsakligen av O.E. O.E. har i förhöret med honom uppgett bl.a. att han med A.L. och A.W. diskuterade ersättning från just Top-Tee och att Top-Tee skulle vara arbetsgivare eftersom Top-Tee – till skillnad från Kungsängen Golf – inte var bundet av något kollektivavtal som hindrade att A.L. och A.W. arbetade den övertid som arbetet på arenan krävde.

Top-Tee har, utöver nämnda förhör, till stöd för sitt påstående om muntligt avtal åberopat bl.a. en ljudinspelning från ett möte den 5 juni 2014, i vilken A.L. till O.E. säger ”...vi var anställda för skötsel från Svenska Top-Tee...”, samt ett mejl från A.L. till O.E. den 10 april 2014, i vilket anges att ”Först måste vi skriva anställningsavtal A.; JAG; H. + extra timpersonal...”.

Även om O.E:s uppgifter samt ovan nämnda inspelning och mejl ger ett visst stöd för att A.L. och A.W. ansett sig vara anställda hos Top-Tee, är det enligt Arbetsdomstolens mening inte, mot A.L:s och A.W:s bestridande, styrkt att parterna i vart fall i maj varit överens om att de var anställda hos Top-Tee för arbetet på arenan.

Arbetsdomstolen finner således inte styrkt att parterna träffat muntligt avtal om anställning hos Top-Tee.

Vem var arbetsgivare i april 2014 avseende arbetet på arenan?

Top-Tee:s ståndpunkt är då att ett anställningsförhållande hos Top-Tee uppstått mellan parterna i vart fall på grund av de omständigheter som förelegat och arbetstagarbegreppets tvingande karaktär. Enligt A.L. och A.W. har arbetet på arenan i april 2014 utförts inom ramen för deras anställningar hos Kungsängen Golf, då inget annat har avtalats. De har anført att de och Top-Tee kom överens om att ersättningen om 50 000 kr per månad till var och en av dem skulle betalas som lön för april månad och att ersättningen för arbete hänförligt till maj och juni skulle ske genom fakturering från det bolag de skulle starta, men att det inte träffades någon överenskommelse om att det var Top-Tee som skulle betala lönen för april utan att det, som det får förstås, ålåg Kungsängen Golf.

När det gäller det arbete som A.L. och A.W. utförde på arenan i april 2014 är det alltså, som redan anført, inte tvistigt att de utförde arbetet som arbetstagare, med däremot tvistigt vem som var deras arbetsgivare. Här finns alltså inget påstående om att A.L. och A.W. redan då var uppdragstagare hos Top-Tee, men däremot att arbetet utförts inom ramen för deras anställningar hos Kungsängen Golf.

Följande är ostridigt eller framgår av utredningen. Det arbete som A.L. och A.W. utfört på Friends Arena i april 2014 har kommit Top-Tee tillgodo och de har känt till att så var fallet. Arbetet utfördes under Top-Tee:s ledning och kontroll, bl.a. genom att rapportering har skett till bolagets vd O.E. Lönen för arbetet på arenan under april har betalats av Top-Tee, medan lönen för arbete utfört i anställningarna hos Kungsängen Golf betalats av det sistnämnda bolaget. Redan dessa omständigheter talar för att A.L. och A.W. under april 2014 varit anställda hos Top-Tee avseende arbetet på arenan.

Frågan är då vad som avses med A.L:s och A.W:s påstående att arbetet i april 2014 utfördes inom ramen för deras anställningar hos Kungsängen Golf. Enligt Arbetsdomstolens mening kan påståendet inte förstås på något annat sätt än att de gör gällande att de varit utlånade till Top-Tee från Kungsängen Golf. De har dock inte påstått att de träffat någon sådan överenskommelse med vare sig Top-Tee eller Kungsängen Golf.

Av utredningen framgår att andra personer som utförde arbete på arenan och som inte var anställda hos Kungsängen Golf eller något annat dotterbolag till Top-Tee, fick skriftliga avtal om anställning hos Top-Tee och att deras löner betalades av Top-Tee. Ytterligare personer, anställda hos något av dotterbolagen till Top-Tee, som också utförde arbete på arenan fick dock inga sådana anställningsavtal och deras löner för arbetet på arenan betalades av det dotterbolag de var anställda hos och lönebeloppen fakturerades därefter Top-Tee. Dessa omständigheter och det faktum att A.L. och A.W., på samma sätt som andra anställda hos något dotterbolag, inte fick några skriftliga anställningsavtal med Top-Tee som arbetsgivare, skulle kunna tala för att detsamma skulle gälla för dem.

Att A.L. och A.W. i april 2014 inte fick några skriftliga anställningsavtal från Top-Tee, trots att Top-Tee ansåg att de var anställda hos Top-Tee, kan ha sin förklaring i att det då inte fanns någon överenskommelse om vilken ersättning de skulle få för arbetet på arenan. Storleken på ersättningen blev överenskommen först i mitten av maj 2014 och därefter betalades lön för april månad.

Till skillnad från de andra arbetstagarna som var anställda hos något dotterbolag och som utförde arbete på arenan, arbetade A.L. och A.W. minst motsvarande heltid med arbetsuppgifter som rörde skötseln av arenan. Det är med beaktande av detta svårt att se att det varit möjligt för Kungsängen Golf att låna ut A.L. och A.W. till Top-Tee i den omfattning de utfört arbete på arenan, då de också utförde sina arbetsuppgifter som heltidsanställda hos Kungsängen Golf. Det kan starkt ifrågasättas om det fanns någon arbetskraft att låna ut.

Överenskommelse om vilken ersättning som skulle gälla träffades, som redan redovisats, först i mitten av maj 2014 och då även att ersättningen för april 2014 skulle betalas som lön. Lönen för april månad utbetalades därefter den 25 maj 2014 av Top-Tee. Arbetsdomstolen finner inte anledning att ifrågasätta A.L:s och A.W:s uppgift om att de vid den tidpunkten inte funderade särskilt över vem avsändaren var. Lönen betalades dock av Top-Tee, vilket inte heller talar för att A.L. och A.W. var utlånade till Top-Tee och att det rätteligen skulle ha varit Kungsängen Golf som skulle betala lönen som sedan skulle faktureras Top-Tee.

I den aktuella situationen med två potentiella arbetsgivare i samma koncern, där både J.S. och O.E. haft ställning hos eller utfört uppgifter för båda bolagen, har det självklart ålegat bolagen att klargöra vem som var arbetsgivare. Top-Tee har, då det bolaget ansett sig vara arbetsgivare, enligt 6 c och 6 e §§ anställningsskyddslagen varit skyldigt att lämna viss skriftlig information, t.ex. om arbetsgivarens namn och anställningens tillträdesdag, och om förändringar uppstår. På samma sätt har Kungsängen Golf, som arbetsgivare för A.L. och A.W., varit skyldigt att lämna information om någon förändring inträtt i det anställningsförhållandet. Någon sådan information har ostridigt inte lämnats av något av bolagen. En sådan utebliven information i det aktuella fallet ger dock ingen särskild ledning i frågan om arbetet som skedde för Top-Tee:s räkning skett som utlånade från Kungsängen Golf. Av omständigheten att Top-Tee inte lämnat information om att det bolaget var arbetsgivare, går det inte att dra slutsatsen att de därmed var utlånade av Kungsängen Golf.

Med beaktande av ovan redovisade omständigheter och bedömningar samt i avsaknad av någon uttrycklig överenskommelse om att A.L. och A.W. var utlånade av Kungsängen Golf till Top-Tee finner Arbetsdomstolen inte utrett att så var fallet.

Slutsatsen av det anförda är att A.L. och A.W. utförde arbetet på arenan i april 2014 som arbetstagare hos Top-Tee.

Har det uppstått ett uppdragstagarförhållande mellan parterna i maj 2014?

A.L. och A.W. har gjort gällande att de den 16 maj 2014 träffade en överenskommelse med O.E., vd för Top-Tee, om att de skulle bilda ett eget aktiebolag och genom det verka som underentreprenör till Top-Tee och att deras bolag skulle fakturera Top-Tee för deras arbete hänförligt till maj och juni 2014.

Top-Tee har invänt att parterna endast diskuterade möjligheten att låta A.L. och A.W., utifrån skattemässiga skäl, fakturera Top-Tee genom eget bolag. Top-Tee har bestritt att någon överenskommelse ingicks samt gjort gällande att det saknar rättslig betydelse huruvida en sådan överenskommelse träffats eftersom det i så fall har varit fråga om ett s.k. inskjutet bolag.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning.

Det är alltså ostridigt att A.L. och A.W. med O.E. diskuterat ett eventuellt upplägg innebärande fakturering från ett eget aktiebolag för deras arbete på arenan, men tvistigt om något sådant avtal kom till stånd. Att parterna även skulle ha diskuterat ett underentreprenörskap saknar däremot helt stöd i utredningen. Arbetsdomstolen förstår A.L:s och A.W:s påstående så att det var ersättningen för deras arbete på arenan, och inget annat, som Sportgräs skulle fakturera Top-Tee, dvs. att de fortsättningsvis skulle arbeta åt Top-Tee som uppdragstagare genom ett eget aktiebolag.

O.E. har i förhöret med honom bekräftat Top-Tee:s uppgift att han med A.L. och A.W. enbart diskuterade upplägget med ett aktiebolag och att det var skattemässiga skäl som var upphovet till detta, men att någon överenskommelse inte träffades. Han har vidare berättat att han skulle undersöka om upplägget var skatterettsligt möjligt och att han tog kontakt med K.E., styrelseledamot i Top-Tee, som sa nej till upplägget. K.E. har i förhöret med honom bekräftat den uppgiften. Enligt O.E. hann han dock inte lämna beskedet till A.L. och A.W. före händelseförloppet med gräsbytet i maj.

Utredningen talar för att i vart fall A.L. och A.W. uppfattade situationen så att de hade träffat en överenskommelse med Top-Tee om att de från och med maj 2014 skulle vara uppdragstagare. De förvärvade nämligen den 16 maj 2014, dvs. samma dag som den påstådda överenskommelsen ska ha träffats, bolaget Sportgräs. Sportgräs har också därefter fakturerat Top-Tee. Fakturorna avser maj och juni och är båda daterade den 26 maj 2014. Top-Tee bestred fakturorna, vilket naturligen skedde efter gräsbytet, som inleddes den 27 maj.

Arbetsdomstolen har gjort bedömningen att A.L. och A.W. i april 2014 var anställda hos Top-Tee för det arbete de utförde på arenan. Enligt Arbetsdomstolens mening ger utredningen inte tillräckligt stöd för att parterna träffat en muntlig överenskommelse om ett uppdragsförhållande som skulle ersätta detta anställningsförhållande hos Top-Tee. Inte heller har förhållandet mellan parterna under maj varit sådana att de föranleder att

avtalsförhållandet dem emellan inte längre skulle kvalificeras som ett anställningsförhållande. Vid sådant förhållande blir det inte aktuellt att pröva om det fortsatt varit fråga om ett anställningsförhållande i stället för ett uppdragsavtal, med anledning av arbetstagarbegreppets tvingande karaktär (jfr t.ex. AD 1995 nr 26).

Slutsats

Arbetsdomstolens ovan gjorda bedömningar innebär att A.L. och A.W. var arbetstagare hos Top-Tee i maj 2014 när de genom sitt bolag Sportgräs offererade och genomförde gräsbytet på Friends Arena den 27–31 maj 2014.

Har A.L:s och A.W:s agerande varit illojalt och till skada för Top-Tee?

Top-Tee har anfört följande. A.L. och A.W. har brutit mot den lojalitetsplikt som gäller i ett anställningsförhållande när de i eget bolag offererade SAM och genomförde gräsbytet i fråga på uppdrag av SAM. Beställningen av gräsbytet var riktat till Top-Tee. Bolaget drabbades av skada i form av utebliven vinst till följd av att beställningen från SAM inte utfördes av Top-Tee.

Enligt A.L. och A.W. har deras agerande inte varit illojalt mot Top-Tee. De har framhållit att beställningen av gräsbytet kom med extremt kort varsel inför när bytet skulle ske, att SAM var en viktig kund för Top-Tee och att Top-Tee hade riskerat möjligheten till förlängning av Top-Tee:s avtal med SAM om Sportgräs inte hade offererat och utfört gräsbytet. De har därutöver bestritt att beställningen var riktad till Top-Tee samt gjort gällande att gräsbytet inte utförts i konkurrens med Top-Tee eftersom Top-Tee ändå inte hade kunnat utföra gräsbytet och att Top-Tee därmed inte drabbats av någon skada, att Top-Tee genom O.E. godkänt eller i vart fall tolererat att Sportgräs utförde uppdraget samt att de under alla förhållanden hade fog för en sådan uppfattning om Top-Tee:s inställning till att Sportgräs utfört uppdraget.

Följande framgår av utredningen.

Den 27 maj 2014 var A.L. och A.W. på arenan för att bl.a. titta på gräset inför fotbollslandskampen den 1 juni 2014. SAM hade inte planerat att byta gräset inför matchen. Senare under dagen inspekterade företrädare för Svenska Fotbollförbundet gräsplanen och förbundet krävde då att gräset skulle bytas ut.

A.L. och A.W. har lämnat följande samstämmiga uppgifter. Ett gräsbyte av den aktuella omfattningen tar normalt flera dagar. Det var därför inte ens säkert att bytet av gräset skulle hinna genomföras. SAM:s vd T.P. sa till dem att gräset skulle bytas och att de fick lösa detta. Stämningen var närmast panikartad. De började direkt ringa runt till olika leverantörer och kunde efter dessa kontakter konstatera att gräsbytet skulle kunna vara möjligt. Det var dock extremt kort om tid. A.L. ringde till O.E., men fick inte tag på honom. De meddelade T.P. detta. Han sa då att han struntade i

vem som utförde bytet, bara det blev gjort. T.P. försökte själv få tag på O.E. och J.S., men lyckades inte med det. A.L. och A.W. bestämde sig då för att genom Sportgräs lämna en offert till SAM.

T.P. har i allt väsentligt bekräftat A.L:s och A.W:s ovan lämnade uppgifter.

A.L. har därutöver berättat följande. Den 28 maj 2014 blev han uppringd av O.E. Han berättade då för O.E. vad som hade hänt, att han och A.W. hade blivit tvungna att lämna en offert från sitt eget bolag. O.E. sa ”OK, om ni behöver hjälp så ring mig”. Senare samma dag blev han uppringd av J.S., som var ursinnig. J.S. begärde att Top-Tee skulle få fakturera gräsbytet. Han förklarade för J.S. att det inte var möjligt eftersom Sportgräs hade ådragit sig stora kostnader till följd av uppdraget.

J.S. har uppgett i huvudsak följande. Han befann sig vid tillfället i USA. Under natten mellan den 27 och 28 maj 2014 blev han uppringd av någon som berättade om ett ”eget gräsbyte” på arenan. På morgonen ringde han till A.L., som bekräftade att han och A.W. utförde ett gräsbyte genom sitt bolag. Han var upprörd under samtalet och begärde att Top-Tee skulle fakturera SAM, i stället för att Sportgräs skulle göra det. A.L. sa ”OK” till detta. Han sa åt A.L. att lämna underlag till O.E. för faktureringen. Han förklarade för A.L. att det hela i så fall var ”OK”. O.E. har inte sagt något till honom om att han skulle ha godkänt att Sportgräs utförde gräsbytet. Det var ett viktigt uppdrag för Top-Tee, som i princip var ekonomiskt beroende av uppdraget om gräskötseln på arenan.

O.E. har uppgett i huvudsak följande. Den 27 maj 2014 var han på sitt lantställe och hade inte sin telefon nära tillhands. Han blev senare uppringd av en person som berättade att A.L. och A.W. verkade utföra ett eget gräsbyte på arenan. Han ringde upp A.L. den 28 maj 2014. A.L. berättade att han försökt nå honom under gårdagen och att gräsbytet nu utfördes av Sportgräs. Han ringde därefter till J.S., som gick ”i taket”. J.S. ringde upp igen senare och sa att det var löst på så sätt att Top-Tee skulle fakturera uppdraget. Den 3 juni 2014 hade han ett möte med A.L. på Top-Tee:s kontor. A.L. förklarade då att Top-Tee inte skulle kunna fakturera.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning.

Enligt Arbetsdomstolens mening står det genom utredningen klart att beställningen av gräsbytet initialt var riktad till Top-Tee. Det framgår, enligt Arbetsdomstolens mening, av de uppgifter som A.L. och T.P. lämnat om att de inledningsvis försökte få tag i företrädare för Top-Tee. Top-Tee har härvid gjort gällande att A.L. och A.W. inte tillräckligt försökt få kontakt med företrädare för Top-Tee. Top-Tee har bl.a. hävdatt kontakt borde ha tagits med styrelseledamöterna M.G. och K.E. Parterna är oense i fråga om hur bekanta A.L. och A.W. var med dessa två personer. Alldeles oavsett detta framgår av utredningen att M.G. och K.E. inte hade någon operativ funktion i Top-Tee och det kan därför inte krävas att A.L. och A.W. i den uppkomna situationen skulle ha kontaktat dem. Av de uppgifter som T.P. lämnat framgår att även han försökt nå företrädare för Top-Tee, utan att

lyckas, vilket A.L. och A.W. känt till. Enligt Arbetsdomstolens mening har A.L. och A.W. gjort vad som skäligen kunnat krävas av dem den 27 maj 2014 för att i den uppkomna situationen få kontakt med arbetsgivaren.

Av den lojalitetsplikt som föreligger mellan parterna i ett anställningsförhållande följer bl.a. att en arbetstagare inte får bedriva med arbetsgivaren konkurrerande verksamhet, t.ex. genom att i eget bolag ta ett uppdrag som arbetsgivaren hade kunnat ta.

I förevarande fall är situationen speciell. Förfrågan om gräsbytet, uppdraget, uppkom oväntat och företrädare för arbetsgivaren gick inte att få tag på under den mycket korta tidsrymd som fanns innan en offert behövde lämnas. Utredningen ger inte stöd för att A.L. och A.W. skulle ha haft befogenhet att ingå avtal av det aktuella slaget för Top-Tee:s räkning. Det kan knappast heller anses ha varit självklart för dem att Top-Tee skulle ha godkänt ett sådant avtal i efterhand. Av utredningen framgår att genomförandet av gräsbytet, med anledning av den extremt korta tid som stod till buds, lika gärna hade kunnat misslyckas. Om A.L. och A.W. då utan uppdrag från Top-Tee hade ingått avtal om gräsbyte för bolagets räkning skulle detta kunnat få konsekvenser för dem som arbetstagare. Enligt Arbetsdomstolens mening hade det alltså inte kunnat krävas av dem att de skulle ha ingått avtalet i fråga för Top-Tee:s räkning. Alternativet hade då varit att helt avstå från att lämna en offert.

Frågan är då om det var ett illojalt agerande från A.L:s och A.W:s sida att låta Sportgräs offerera arbetet. Som redan anförts är det illojalt att som arbetstagare genom ett eget bolag ta ett uppdrag som arbetsgivaren hade kunnat ta. I den aktuella situationen har dock behöriga företrädare för Top-Tee inte kunnat nå inom den tidsrymd som var aktuell för att bolaget skulle kunna lämna en offert, genom t.ex. A.L. och A.W. Det får genom utredningen anses utrett att SAM ville ha ett besked om utförande av gräsbytet redan den 27 maj och att SAM inte ansåg att det fanns tid att avvakta med offert till den 28 maj. När A.L. och A.W. genom sitt eget bolag lämnade offert på arbetet och accepterade att utföra arbetet tog de således inte ett uppdrag som arbetsgivaren hade kunnat ta. Saken kan också uttryckas så att Top-Tee inte led någon skada med anledning av att A.L. och A.W. genom Sportgräs ingick avtalet om gräsbytet med SAM, eftersom företrädare för Top-Tee under den tid som stod till buds inte fanns tillgängliga för att lämna en offert eller ge A.L. och A.W. mandat att ingå något sådant avtal. Top-Tee gick alltså inte miste om någon affär.

Top-Tee har gjort gällande att A.L. och A.W. haft möjlighet att ”göra rätt för sig” genom att låta Top-Tee ”ta över” offerten. Arbetsdomstolen kan konstatera att det i så fall skulle ha varit fråga om ett partsbyte som Top-Tee och Sportgräs inte ensidigt förfogade över. Om alla tre parter varit intresserad av en sådan lösning hade en sådan varit möjlig. Enligt Arbetsdomstolens mening har dock av lojalitetsplikten i sig inte följt någon skyldighet för A.L. och A.W. att låta arbetsgivaren i senare skede träda in i och överta affären.

Slutsatsen av det anförda är A.L. och A.W. inte kan anses ha agerat illojalt och att Top-Tee i vart fall inte drabbats av någon skada då bolaget inte haft möjlighet att offerera arbetet och därmed inte gått miste om någon affär.

Sammanfattning och rättegångskostnader

Till skillnad från tingsrätten har Arbetsdomstolen gjort bedömningen att A.L. och A.W. var arbetstagare hos Top-Tee när de genom sitt bolag Sportgräs offererade och genomförde gräsbytet på Friends Arena på uppdrag av SAM. Arbetsdomstolen har dock inte funnit visat att Top-Tee drabbats av någon skada till följd av ett illojalt agerande från A.L:s och A.W:s sida som anställda hos Top-Tee. Top-Tee:s talan om skadestånd kan alltså inte vinna bifall. Tingsrättens domslut i sak ska därmed fastställas.

Vid denna utgång är Top-Tee tappande part och ska ersätta A.L. och A.W. för deras rättegångskostnader såväl vid tingsrätten som i Arbetsdomstolen.

Arbetsdomstolen gör ingen annan bedömning än den tingsrätten gjort såvitt avser skäligheten av där yrkat belopp, men finner att ersättningsbeloppet ska fördelas med hälften var till A.L. och A.W. Tingsrättens domslut ska ändras i enlighet härmed.

A.L. och A.W. har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Arbetsdomstolen med 145 000 kr, varav 140 000 kr för ombudsarvode och 5 000 kr för inkomstbortfall, med häften vardera. Beloppen har vitsordats av Top-Tee.

Domslut

1. Arbetsdomstolen fastställer tingsrättens domslut punkten 1.
2. Arbetsdomstolen ändrar på så sätt tingsrättens domslut punkten 2 att Svenska Top-Tee Aktiebolag förpliktas
 - a) ersätta A.L:s rättegångskostnader vid tingsrätten med 235 312 kr och 50 öre, varav 215 312 kr och 50 öre avser ombudsarvode, med ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från den 16 december 2016 till dess betalning sker,
 - b) ersätta A.W:s rättegångskostnader vid tingsrätten med 235 312 kr och 50 öre, varav 215 312 kr 50 öre avser ombudsarvode, med ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från den 16 december 2016 till dess betalning sker.
3. Svenska Top-Tee Aktiebolag förpliktas ersätta A.L:s rättegångskostnader i Arbetsdomstolen med 72 500 kr, varav 70 000 kr för ombudsarvode, med ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

4. Svenska Top-Tee Aktiebolag förpliktas ersätta A.W:s rättegångskostnader i Arbetsdomstolen med 72 500 kr, varav 70 000 kr för ombudsarvode, med ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Cathrine Lilja Hansson, Dag Ekman, Berndt Molin, Elisabeth Ankarcrona, Johanna Torstensson, Ronny Wenngren och Ulla Persson.
Enhälligt.

Rättssekreterare: Malin Simon Holm

Tingsrättens dom (ledamöter: Lena Klintefall, Patrik Skogh och Elin Dalenius)

BAKGRUND

A.L. och A.W. har varit anställda som Head Greenkeeper respektive Greenkeeper av Kungsängen Golf & Country Club AB (KGCC) som är ett dotterbolag till Svenska Top-Tee AB (Top-Tee). Under aktuellt händelseförlopp var J.S. VD för KGCC och O.E. var VD för Top-Tee.

A.L. och A.W. kontaktades den 30 mars 2014 av J.S. som i sin tur hade blivit kontaktad av Sweden Arena Management AB (SAM) angående underhåll av gräsmattan på Friends Arena. A.L. och A.W. deltog även i ett möte på Friends Arena den 30 mars 2014 tillsammans med J.S. och SAM:s dåvarande VD T.P. Den 31 mars 2014 diskuterade A.L. och A.W. med J.S. omfattningen av uppdraget att sköta underhållet på Friends Arena. Parterna är överens om att byte av gräsplan inte var en obligatorisk del av avtalet mellan SAM och Top-Tee men att ett sådant byte i april 2014 utfördes som en tilläggbeställning.

Under april och maj 2014 arbetade A.L. och A.W. med att sköta underhållet av gräsplanen på Friends Arena och att utföra ett gräsbyte.

Den 27 maj 2014 begärde SAM ett gräsbyte på Friends Arena inför landskampen med Belgien den 1 juni 2014. Företrädare för SAM kontaktade då A.L. och A.W. Mellan den 27 maj och 31 maj 2014 utförde A.L. och A.W. genom sitt helägda bolag AA Sportgräs AB ett gräsbyte på Friends Arena. SAM betalade ersättning till AA Sportgräs för detta arbete.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Top-Tee

Top-Tee har yrkat att tingsrätten ska förplikta A.L. och A.W. att till bolaget utge 534 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 1 november 2014 till dess betalning sker.

Top-Tee har yrkat även ersättning för rättegångskostnader.

A.L. och A.W.

Käromålet har bestritts. Det yrkade beloppet har inte kunnat vitsordas. Sättet att beräkna ränta har dock vitsordats som skäligt i och för sig.

A.L. och A.W. har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

GRUND FÖR TALAN

Top-Tee

A.L. och A.W. har varit anställda av Top-Tee under perioden den 1 april till den 11 respektive 12 juni 2014 och de har brutit mot sin lojalitetsplikt. Parterna kom uttryckligen överens om ett anställningsförhållande som i vart fall uppkommit på grund av arbetstagarbegreppets tvingande karaktär.

Brottet mot lojalitetsplikten består i att A.L. och A.W. via bolaget AA Sportgräs ingett en med Top-Tee konkurrerande offert avseende gräsbyte på Friends Arena. Beställning av gräsbytet från SAM var riktad till Top-Tee och mottogs av A.L. och A.W. i deras egenskap av arbetstagare i Top-Tee.

A.L. och A.W. har orsakat Top-Tee skada genom att fakturera SAM från AA Sportgräs. Skadan består i utebliven vinst till följd av att beställningen från SAM inte utfördes av Top-Tee.

A.L. och A.W.

A.L. och A.W. har inte varit anställda av Top-Tee. För det fall tingsrätten finner att ett anställningsförhållande har förelegat så har det endast avsett perioden april 2014.

A.L. och A.W. har inte mottagit en beställning till Top-Tee och har inte agerat illojalt mot Top-Tee.

A.L. och A.W. har inte bedrivit med Top-Tee konkurrerande verksamhet eftersom Top-Tee ändå inte kunnat utföra uppdraget.

Top-Tee har genom VD:n O.E. godkänt att AA Sportgräs utförde uppdraget. Top-Tee har i vart fall tolererat att AA Sportgräs utförde gräsbytet och under alla förhållanden har A.L. och A.W. haft fog för en sådan uppfattning om Top-Tee:s inställning till AA Sportgräs utförande av gräsbytet.

Det förnekas att A.L:s och A.W:s agerande har föranlett skada för Top-Tee. Top-Tee hade under alla förhållanden inte kunnat utföra uppdraget i ett alternativt händelseförlopp.

Top-Tee är ekonomiskt opåverkat av att uppdraget utfördes av AA Sportgräs. Under alla förhållanden hade en vinst varit föremål för beskattning med 22 procent. SAM uppdrog till AA Sportgräs att genomföra gräsbytet.

En eventuell skadeståndsskyldighet ska slutligen jämkas, i första hand till noll kr, och i andra hand till ett så lågt belopp som möjligt. Jämkningsen ska ske på grund av SAM:s omedelbara behov av en ny gräsmatta, att Top-Tee och KGCC varit oanträffbara samt det sätt varpå avtalet mellan SAM och AA Sportgräs kom till.

UTVECKLING AV TALAN

Top-Tee

Arbetet på Friends Arena

Under våren 2014 inleddes kontakter mellan Top-Tee och SAM avseende grässkötseln på Friends Arena. Diskussioner fördes från Top-Tee:s sida av J.S., dåvarande styrelseledamot i Top-Tee. A.L. och A.W. var med i avtalsdiskussionerna med arenan redan från början. Top-Tee:s plan utarbetades på Top-Tee:s huvudkontor och offerten togs fram i svarandenas närvaro. A.L:s och A.W:s medverkan var en förutsättning för arbetet på Friends Arena.

Top-Tee överenskom muntligen med A.L. och A.W. att dessa under perioden den 1 april till den 30 juni 2014, parallellt med sina anställningar i KGCC, skulle arbeta med skötseln av gräsmattan på Friends Arena. Det var Top-Tee som skulle vara arbetsgivare för arbetet på arenan och lönen för anställningen på KGCC skulle fortsätta betalas ut under den här tiden parallellt med den från Top-Tee.

Ett av skälen till att A.L. och A.W. skulle anställas av Top-Tee var att Top-Tee, till skillnad från KGCC, saknade kollektivavtal. Det skulle därför vara möjligt för A.L. och A.W. att arbeta nästan dubbel heltid med skötseln på Friends Arena. Av tidsrapporterna framgår att svarandena arbetade väsentligt mer än heltid på arenan under april och maj månad.

A.L. och A.W. fick direktiv om arbetet på arenan från J.S. och O.E. Svarandena uppfattades utåt sett som anställda av Top-Tee. A.L. var Top-Tee:s platschef på Friends Arena. A.L. var också ansvarig för att beräkna och ta fram Top-Tee:s offerter till SAM avseende det gräsbyte som utfördes den 24-25 april 2014. A.L. skötte vidare kontakterna med SAM samt ansvarade för reklamförsäljning, inköp, leverantörskontakter och pris-sättning. Det var Top-Tee som betalade leverantörerna. Vid ett tillfälle beställdes gräs i KGCC:s namn men det var Top-Tee som slutligen betalade.

A.L. skötte rekryteringen av den personal som behövdes för att utföra arbetet på arenan och han bestämde och förhandlade om personalens anställningsvillkor. A.W. deltog i allt arbete som A.L:s närmaste man. Totalt anställdes nio personer av A.L. och A.W. åt Top-Tee för att utföra det praktiska arbetet på arenan. A.L. informerade O.E. löpande om rekryteringarna och framförhandlade anställningsvillkor. Skriftliga anställningsavtal med Top-Tee skickades för undertecknande till merparten av de som anlätades av Top-Tee för arbetet på Friends Arena, men endast vissa av dem returnerades.

Det fanns även personal från Top-Tee:s golfklubbar som arbetade med gräsmattan på Friends Arena. Dessa behöll vid de tillfällen de lånades ut till Top-Tee sin sedvanliga lön från golfklubbarna. Kostnaden vidarefakturerades sedan inom koncernen, till Top-Tee. Totalt rörde det sig om tre till fyra personer som vid några tillfällen lånades ut.

Det övervägande antalet personer som arbetade med gräsplanen var dock anställda i Top-Tee och fick sin ersättning av Top-Tee.

A.L. och A.W. ansvarade för inrapporteringen av personalens arbetade tid på arenan till O.E. Tidsredovisningen omfattade all personal som arbetade på arenan, dvs. såväl anställda av Top-Tee som av golfklubbarna.

Top-Tee hade exklusivitet i sitt avtal med SAM såvitt avser skötseln på arenan men inte vad avser byte av gräsmatta och underlag. A.L. och A.W. var dock som arbetstagare i Top-Tee under alla förhållanden förhindrade att lämna konkurrerande anbud.

A.L:s och A.W:s löner

Svarandenas lön för sitt arbete åt Top-Tee diskuterades under våren och i maj månad kom man överens om att lönen skulle vara 50 000 kr per månad. Därtill fick A.L. rätt till en engångsbonus om 50 000 kr för det i april genomförda gräsbytet. Lönen från Top-Tee till A.L. och A.W. för april 2014 betalades ut fredagen den 23 maj 2014 eftersom parterna kom överens om månadslönen först i maj månad. Top-Tee betalade ut nästa lön enligt gängse rutin den 25 juni. A.L. och A.W. har behållit månadslönerna från Top-Tee, tillägnat sig dem och varken verkställt återbetalning, avskiljande av beloppen eller upplyst Skatteverket om att det varit fråga om felaktiga betalningar eller liknande.

Det framgår av A.W:s lönespecifikation för april månad från KGCC att de timmar han arbetat på Friends Arena skulle betalas separat av Top-Tee. På A.L:s aprillön från KGCC finns 14,5 timmars kompensationstid avseende arbetet på arenan. Det var en tillfällig lösning avseende det arbete som hade nedlagts på arenan i mars månad.

O.E. diskuterade frågan om A.L. och A.W. skulle starta ett eget bolag endast från ett rent skatterettsligt perspektiv. O.E. skulle kontrollera om det var möjligt men han gav aldrig svarandena klartecken till upplägget. De fakturor som svarandena skickade från sitt bolag kunde dessutom inte accepteras eftersom de tider och belopp som anges där inte motsvarade verkligheten. Fakturorna bestreds därför av Top-Tee.

Styrelsemöten

A.L. och A.W. deltog den 5 maj 2014 som adjungerade ledamöter vid Top-Tee:s styrelsemöte då avtalet med SAM behandlades. De deltog under de fyra första punkterna av dagordningen. Under mötet fick A.L. och A.W. bl.a. beröm för sitt goda arbete på arenan från den 1 april 2014, som innebar en ny intäktskälla för Top-Tee. A.L. hade även tidigare deltagit vid styrelsemöten, bl.a. i oktober 2013.

Arbetstagarförhållandet - sammanfattningsvis

Följande sakomständigheter i målet utvisar att arbetstagarförhållande har uppkommit från den 1 april till den 11 respektive 12 juni 2014 mellan å ena sidan A.L. och A.W. och å andra sidan Top-Tee.

- att A.L. och A.W. varit skyldiga att utföra arbetet personligen (och alltså inte haft rätt att sätta annan i sitt ställe),
- att A.L. och A.W. har arbetat under Top-Tee:s ledning och kontroll (O.E. och J.S.),
- att A.L. och A.W. har arbetat med alla förekommande arbetsuppgifter inom uppdraget (inte enbart en enda arbetsuppgift). De har sålunda anskaffat maskiner, råvaror, rekrytering och arbetslett personal, haft kontakter med leverantörer och kunden SAM,
- att det av A.L. och A.W. utförda arbetet har kommit Top-Tee tillgodo,
- att A.L. och A.W. har erhållit hela sin sysselsättning hos Top-Tee de aktuella månaderna (i april respektive maj 2014 arbetade A.L. och A.W. över 200 timmar på Friends Arena),
- att A.L. och A.W. har varit förhindrade att samtidigt utföra liknande arbete åt annan,
- att maskiner, redskap och råvaror har tillhandahållits av Top-Tee,
- att A.L. och A.W. har varit involverade i organisationen och styrningen av Top-Tee:s avtal med SAM, bl.a. deltagit i Top-Tee:s styrelsemöte den 5 maj 2014. Det saknar betydelse för konstituerande av ett arbetstagarförhållande ifall diskussionen om avtalet avseende grässkötsel och möjliga gräsbyten med SAM skedde före eller under ett styrelsemöte. Omständigheterna visar dock att mötet med styrelseledamöterna skedde som en del av själva styrelsemötet.
- att A.L. har företagit resor i syfte att öka koncernens kunskaper i grässkötsel och med regelbundenhet adjungerades till styrelsen i Top-Tee och på så vis informerades om styrelsefrågor som berörde hans arbetsområde,
- att A.L. och A.W. regelmässigt hälsat på M.G. och K.E. under golfrundor på KGCC samt besökt huvudkontoret i Solna för att diskutera frågor relaterade till arbetet för Top-Tee,
- att A.L. och A.W. har varit garanterade ett fast vederlag av Top-Tee i form av lön som har utbetalats och
- att A.L. och A.W. redan var arbetstagare i ett dotterbolag i koncernen.

Gräsbytet

Den 27 maj 2014 meddelade SAM A.L. och A.W. att gräsmattan måste bytas. A.L. ringde en gång till O.E. samma dag, men lämnade inget meddelande. A.L. och A.W. försökte inte kontakta någon annan hos Top-Tee.

O.E. ringde tillbaka till A.L. den 28 maj 2014 och fick då höra att A.L:s och A.W:s eget bolag, AA Sportgräs, hade lämnat en offert istället. J.S., styrelseledamot och delägare i Top-Tee, kontaktade A.L. samma dag och beordrade denne att tillse att gräsbytet på Friends Arena utfördes och fakturerades av Top-Tee och inte av AA Sportgräs. Varken O.E. eller J.S. lämnade något godkännande till att AA Sportgräs genomförde gräsbytet.

Gräsbytet utfördes den 29 maj 2014. Vid gräsbytet använde sig A.L. och A.W. delvis av maskiner, drivmedel och personal från Top-Tee och dess

golfklubbar. A.L. och A.W. fakturerade SAM för gräsbytet från deras bolag AA Sportgräs.

Både O.E. och J.S. utgick från att svarandena hade lytt J.S:s uppmaning att se till så att Top-Tee fick jobbet. Några dagar senare framgick dock att svarandena hade gjort jobbet i sitt eget bolag.

Det kan inte vitsordas att Top-Tee inte skulle ha hunnit byta gräsmattan om de påbörjat arbetet den 28 maj 2014.

Skadeståndet

Skadeståndet är beräknat på Top-Tee:s intäkter för det gräsbyte som genomfördes av Top-Tee den 24-25 april 2014 som framgår av tabellen nedan.

Intäkter		1 570 000 kr
Del 1:	”Removal and laser grade” Offerten inkluderar: - Nytt undermaterial 1 200 ton. - Laserinmätning och placering av undermaterial. - Upptagning och bortforsling av tidigare material. - Transport.	650 000 kr
Del 2:	Ny gräsmatta ca 8 500 kvm - Ny grästorv 8 500 kvm. - Frakt. - Installation av nya torven	920 000 kr
Kostnader		1 036 000 kr

Del 1:	”Removal and laser grade” -Nytt undermaterial 1 200 ton. -Inhyrd firma för laserinmätning och placering av undermaterial. -Transporter	-200 000 kr -133 800 kr -50 000 kr
Del 2:	Ny gräsmatta ca 8 500 kvm - Gräsmatta ink frakt från Sverige odlad med ett speciellt material för att stärka rötterna. - Inhyrd firma för installation av ny grästorv m.m. - Timanställd personal, 133 timmar snitt lön 125 kr/h = 16 625 kr x 60% (aga + övrigt)	-576 000 kr -49 630 kr -26 630 kr
Beräknad vinst		534 000 kr

A.L. och A.W.

Arbetet på Friends Arena

I mars 2013 kontaktade J.S., VD i KGCC, svarandena. J.S. hade då kontaktats av SAM avseende grässkötsel på Friends Arena. A.L. och A.W. ombads att i egenskap av experter rörande gräsmattor följa med och träffa företrädare för arenan. De träffade bl.a. pitch-keepern för arenan. A.L. och A.W. tillfrågades om de kunde närvara på arenan även påföljande dag för att diskutera omfattningen av uppdraget. De påtalade då för J.S. att de pga. omfattningen inte skulle kunna utföra uppdraget inom ramen för deras arbete på KGCC. J.S. hade då ingen lösning på problemet.

A.L. och A.W. ingick inte i en avtalsgrupp avseende avtal med SAM. De tog inte del av en slutlig offert eller arbetet i övrigt avseende en offert. De svarade endast på frågor avseende arbetet och hur lång tid vissa moment bedömdes kunna ta.

Top-Tee fick sedermera ett muntligt avtal med SAM. Top-Tee fick uppdraget att på prov sköta gräsmattan i tre månader under perioden april till och med juni 2014. För uppdraget anställdes tillkommande personal av Top-Tee genom skriftliga anställningsavtal. Vidare användes personal som var anställd av dotterbolag till Top-Tee, vilka utförde arbetet inom ramen för sina anställningar i dotterbolaget. SAM uppfattade det som att personalen kom från dotterbolaget KGCC och att material köptes in för KGCC:s räkning.

A.L. och A.W. drev verksamheten på Friends Arena men den operativa ledningen för arbetet sköttes av O.E. A.L. och A.W. tog fram förslag i

frågor som O.E. beslutade om. O.E. skötte löneutbetalningar och skrev anställningsavtal för samtliga bolag inom Top-Tee-koncernen, dvs. även KGCC.

Under påsken 2014 utförde Top-Tee ett gräsbyte. Detta var ett tilläggsarbete. A.L. och A.W. var inte inblandade i hur det avtalet träffades av Top-Tee. De hade inte kännedom om villkoren.

A.L:s och A.W:s löner

Under våren diskuterades vilken ersättning som skulle utgå för arbetet på arenan.

I början av maj diskuterade A.L. och A.W. återigen frågan med O.E. och J.S. Inget hade vid den tidpunkten betalats ut trots att arbetet hade pågått sedan slutet av mars månad. O.E. tipsade om att de kunde låta ett eget företag fakturera. A.L. och A.W. överenskom med O.E. att de skulle bilda ett eget aktiebolag och få verka som underentreprenörer till Top-Tee. De enades om att ersättningen skulle motsvara en lön på 50 000 kr per månad. För det arbete som A.L. och A.W. ditintills utfört på Friends Arena - dvs. under april månad - skulle 50 000 kr utbetalas som lön så att de kunde använda lönen till att förvärva aktiebolaget. Aktiebolaget skulle sedan fakturera för den gräsomläggning som redan skett samt det arbete som skulle utföras i maj och juni månad 2014. A.L. och A.W. förvärvade samma dag aktiebolaget AA Sportgräs. AA Sportgräs har sedermera i enlighet med dessa överenskommelser fakturerat Top-Tee för gräsomläggningen under påsken och för arbete i maj och juni 2014.

Den 25 maj 2014 fick A.L. och A.W. en löneutbetalning för april månad från Top-Tee. Samtidigt fick de löneutbetalningar från KGCC för bl.a. arbete utfört på arenan. Inget hade sagts om att lön skulle utbetalas från någon annan än KGCC och de reagerade inte över att lön nu kom från Top-Tee. De har senare påpekat att de felaktigt fått lön av Top-Tee men Top-Tee ville då inte att den skulle gå åter. De har behållit lönen utbetalad av Top-Tee eftersom Skatteverket har sagt att de ska göra det om saken är tvistig.

Styrelsemöten

A.L. och A.W. deltog aldrig i Top-Tee:s styrelsemöte den 5 maj 2014 utan de träffade endast styrelsen 10-15 minuter inför mötet för att ge synpunkter på ett skriftligt avtal som SAM tagit fram för det löpande uppdraget. De deltog således aldrig i styrelsens behandling av frågan om avtalet mellan Top-Tee och SAM.

A.L. och A.W. har inte varit adjungerande styrelseledamöter i Top-Tee. A.L. har endast kallats till styrelsemöten för att berätta om banskötseln på KGCC för styrelsen. I övrigt har A.L. inte varit närvarande när det beslutats i styrelsefrågor eller vid behandling av styrelsefrågor i övrigt. Han har inte erhållit något arvode för föredragningar i styrelsen, inte tillfrågats om han vill tjänstgöra som adjungerande styrelseledamot eller fått del av några styrelseprotokoll/återkoppling i övrigt som tillkommer en styrelseledamot.

Föredragningarna inför styrelsen var inte regelmässiga utan uppstod vid behov när styrelsen ville ha information i vissa frågor.

Arbetstagarförhållandet - ytterligare anförda omständigheter

A.L. och A.W. har aldrig varit anställda av Top-Tee. De har hela tiden haft sina anställningar hos KGCC. Månadslöner har betalats ut samma månad som intjänandemånaden, men det har ofta varit förseningar med utbetalningarna.

Alla anställda vid Top-Tee fick i maj 2014 anställningsavtal tillsammans med sina löneutbetalningar. A.L. och A.W. fick aldrig sådana eftersom de kommit överens med Top-Tee om att de skulle fakturera från sitt företag.

De personer som var anställda av andra koncernbolag och som hade jobbat på arenan fick inte heller några anställningsavtal. Detta faktum är ostridigt.

Gräsbytet

A.L. och A.W. deltog den 27 maj 2014 i en granskning av gräsplanen samt i ett planeringsmöte med SAM. Under planeringsmötet framförde T.P., VD på SAM, att ett gräsbyte måste genomföras. A.L. och A.W. informerade T.P. om att de inte företrädde Top-Tee, men att de skulle försöka få fram underlag och ta erforderliga kontakter inom Top-Tee. De försökte få tag på O.E. men han svarade inte. De visste att det inte var någon idé att försöka få tag på J.S. eftersom han var bortrest. A.L. och A.W. meddelade därför T.P. att de inte hade lyckats få tag på någon företrädare för Top-Tee. T.P. försökte då nå J.S. utan att lyckas. SAM uppdrog samma dag till AA Sportgräs att genomföra gräsbytet. De var tvungna att agera direkt, annars skulle gräsmattan inte hinna bytas i tid för matchen.

A.L. och A.W. använde inte Top-Tee:s maskiner för att utföra AA Sportgräs uppdrag. AA Sportgräs hyrde maskiner från andra bolag och SAM hade hjullastare som kunde nyttjas.

När O.E. kontaktade A.L. den 28 maj 2014 och fick information om situationen och att AA Sportgräs hade åtagit sig att genomföra gräsbytet framförde han inga invändningar mot detta. Senare ringde J.S. till A.L. och hade en helt annan inställning. J.S. var rasande och inte talbar. Samtalets enda syfte var att skälla ut A.L.

A.L. och A.W. blev avskedade från sina anställningar i KGCC med anledning av i målet aktuella händelseförlopp. I förhandlingar efter avskedandet företrädde KGCC och Top-Tee av samma representanter. Den första förhandlingen ägde rum med A.W. och hans fackförbund Kommunal den 11 juni 2014 på Advokatfirman Lindahls kontor. Top-Tee, genom O.E., medgav under mötet att det funnits en överenskommelse om att A.L:s och A.W:s arbete under maj och juni 2014 skulle faktureras av AA Sportgräs. Under nästkommande förhandling var även A.L. och hans fackförbund SLA närvarande. Under det mötet medgav O.E. att han under telefonsamtal med

A.L. godkänt, eller i vart fall tolererat, att A.L. och A.W. utförde gräsbytet och att det viktigaste var att lösa problemet.

Skadeståndet

A.L. och A.W. har vitsordat de moment som krävs för att byta gräset och som framgår av Top-Tee:s beräkning av skadeståndet. A.L. och A.W. har även vitsordat att Top-Tee:s dotterföretag har haft vissa gemensamma leverantörer och inköpsrutiner.

De har dock inte vitsordat några belopp. eftersom Top-Tee hade kunnat ta fram exakta underlag men har underlåtit att göra det.

UTREDNINGEN

Parterna har åberopat den skriftliga bevisning som framgår av protokollet från huvudförhandlingen.

På Top-Tee:s begäran har det hållits förhör under sanningsförsäkran med M.G., K.E. och O.E. samt vittnesförhör med J.S. och T.R.

På A.L:s och A.W:s begäran har det hållits förhör under sanningsförsäkran med dem själva samt vittnesförhör med T.P.

Den skriftliga bevisningen och uppgifter som förhörspersonerna har lämnat redovisas endast i den mån de har betydelse för tingsrättens bedömning.

DOMSKÄL - TINGSRÄTTENS BEDÖMNING

Top-Tee har bevisbördan för att ett anställningsförhållande föreligger

Det är klarlagt att Top-Tee hade ett avtal med SAM om grässkötseln. Det är vidare utrett att A.L. och A.W. under april och maj 2014 arbetade med skötseln på arenan samt att deras helägda aktiebolag den 27 maj 2014 offererade SAM ett gräsbyte, vilket sedermera genomfördes.

Grunden för käromålet är att A.L. och A.W. har varit anställda av Top-Tee under perioden den 1 april till den 11 respektive 12 juni 2014 och att de har brutit mot sin lojalitetsplikt genom att i eget namn offertera och genomföra gräsbytet. En förutsättning för att Top-Tee ska ha framgång med sin talan är således att A.L. och A.W. har haft en anställning just hos Top-Tee.

A.L. och A.W. har förnekat att de haft någon anställning hos Top-Tee. Det åligger då Top-Tee att visa att ett sådant anställningsförhållande har förelegat.

Förhören och ljudinspelningarna ger ingen klarhet i om parterna avtalat om anställning i Top-Tee

Det saknas skriftliga anställningsavtal som visar att A.L. och A.W. anställts av Top-Tee. Tingsrätten måste därför pröva om det i målet på annat sätt har

visats att svarandena var anställda av Top-Tee. I första hand ska tingsrätten utgå från parternas egna uppgifter. Alla hörda har avlagt ed.

J.S. har i sitt förhör sagt att han redan innan de träffade SAM första gången informerade A.L. och A.W. om att den extra lönen skulle komma från Top-Tee. O.E. har också redogjort för att han och svarandena under våren talade om lön från Top-Tee.

A.L. och A.W. har å sin sida i sina förhör bestämt förnekat att de avtalat om anställning i Top-Tee.

Top-Tee har åberopat en inspelning där A.L. säger till O.E. ”vi var anställda för skötsel från Svenska Top-Tee...”. A.W. har dock anfört att han rättar felsägningen senare i samma samtal och att den rättelsen finns i den del av inspelningen som inte har getts in till tingsrätten. Detta påstående har inte förnekats av Top-Tee. Tingsrätten utgår därför från att en sådan rättelse skett. Att A.L. och A.W. inte omedelbart rättade sig när Top-Tee nämns på ett sätt som kan uppfattas som arbetsgivare, kan inte anses vara ett medgivande av att det fanns en anställning hos Top-Tee.

Tingsrätten finner inte anledning att ge något av förhören företrädare före de andra. För att Top-Tee:s bevisbörda ska vara uppfylld krävs därför att omständigheterna i övrigt visar att det är J.S:s och O.E:s uppgifter som ska ligga till grund för tingsrätten bedömning.

Svarandena hade kunnat utföra arbetet även om de endast var anställda av KGCC

A.L. och A.W. har ostridigt hela tiden haft kvar sina heltidsanställningar kvar i Top-Tee:s dotterbolag KGCC. De har i sina förhör under sanningsförsäkran berättat att de även arbetade på KGCC under den aktuella tiden. Någon bevisning som motsäger detta har inte åberopats av Top-Tee.

Arbetet på arenan inleddes med att J.S., som var deras chef på KGCC, bad A.L. och A.W. komma till arenan. Genom de åberopade lönebeskeden från KGCC för maj 2014 är det visat att i vart fall viss ersättning för arbete på arenan ersattes som komptid från KGCC.

Det är vidare ostridigt att annan personal som var anställd vid Top-Tee:s dotterbolag och som hjälpte till på arenan enbart fick lön från respektive dotterbolag. Dessa personer fick inte heller anställningsavtal hos Top-Tee. Däremot fick de timanställda samt H.W., som hade en heltidanställning, anställningsavtal hos Top-Tee.

Av offerten för en ny gräsmatta till Friends arena framgår att beställaren är ”Kungsängen GC för Friends arena”. Top-Tee har visserligen anfört att denna kostnad samt kostnaderna för lånad personal från dotterbolag slutligen hamnade hos Top-Tee men det visar ändå att det i och för sig hade varit möjligt för A.L. och A.W. att inom ramen för sina anställningar i KGCC utföra arbetet på arenan.

Att svarandena uppfyller arbetstagarkriterier styrker inte kärandens talan
Top-Tee har åberopat ett antal omständigheter som ska visa att ett arbetstagarförhållande har uppkommit mellan å ena sidan A.L. och A.W. och å andra sidan Top-Tee. Tingsrätten vill här särskilt bemöta dessa omständigheter.

Även om svarandena arbetade åt KGCC skulle de ha varit skyldiga att utföra arbetet personligen. Och även om de arbetade åt KGCC skulle de i sitt arbete ha rapporterat till J.S., VD i KGCC, och O.E., som hanterade administrativa frågor i bl.a. KGCC.

Den omständigheten att de arbetat med flera arbetsuppgifter och att arbetet kommit moderbolaget Top-Tee tillgodo visar inte heller att anställningen nödvändigtvis var hos Top-Tee. Maskiner, redskap och råvaror synes inte ha tillhandahållits enbart av Top-Tee, utan även dotterbolags egendom och personal har använts.

Det har inte visats att A.L. och A.W. har erhållit hela sin sysselsättning hos Top-Tee de aktuella månaderna. A.L. och A.W. synes inte ha varit förhindrade att samtidigt utföra liknande arbete åt annan (dvs. KGCC, där de fortsatte att göra liknande arbetsuppgifter).

Det har mot A.L:s och A.W:s bestridande inte visats att de var involverade i organisationen och styrningen av Top-Tee:s avtal med SAM. Tvärtom synes de enbart ha tagits in på styrelsemöten för att besvara specifika frågor, precis som skett t.ex. i oktober 2013 då A.L. ska ha berättat för styrelsen om ett visst bekämpningsmedel.

Det har inte visats att A.L. har företagit resor i syfte att öka koncernens kunskaper i grässkötsel. Frågor om grässkötsel var dessutom naturligtvis av största intresse även i hans arbete som Head Greenkeeper på KGCC.

Det har inte visats att A.L. och A.W. annat än i förbigående har hälsat på M.G. och K.E. under golfrundor på KGCC. Även om de regelbundet hade umgåtts socialt skulle den omständigheten knappast ha någon betydelse för om ett arbetstagarförhållande har uppstått. Inget tyder på att A.L. och A.W. haft något inflytande i Top-Tee eller i koncernen.

Huruvida A.L. och A.W. har varit garanterade ett fast vederlag av Top-Tee i form av lön från Top-Tee är i högsta grad tvistigt. Av utredningen framgår endast att Top-Tee har betalat ut lön och att A.L. i vart fall den 25 juni 2014 har försökt betala tillbaka lönen.

Att A.L. och A.W. redan var arbetstagare i ett dotterbolag i koncernen visar på intet sätt att de även har haft en anställning i moderbolaget. Snarare talar detta faktum för att även nu aktuellt arbete utfördes inom ramen för den ordinarie heltidstjänsten.

De enda omständigheter som med någon styrka talar för att Top-Tee varit arbetsgivare är dels det faktum att svarandena inte redan den 25 maj 2014 reklamerade löneutbetalningen från Top-Tee, dels A.W:s lönebesked från april månad där det står ”All Friends tid kommer vi att ta separat på TopTee...” samt slutligen ett e-postmeddelande från A.L. den 10 april 2014, vari han skriver ”Först behöver vi skriva anställningsavtal A; JAG , H. + extra timpersonal...”. Dessa omständigheter ska dock ses i ljuset av hur personal och utrustning formlöst synes ha rört sig mellan Top-Tee och dess dotterbolag. Under dessa förutsättningar är omständigheterna inte tillräckliga för att Top-Tee ska kunna anses ha uppfyllt sin bevisbörda.

Eftersom det inte visats att A.L. och A.W. varit anställda hos Top-Tee ska talan redan på den grunden ogillas.

Rättegångskostnader

Vid denna utgång i målet ska Top-Tee ersätta A.L:s och A.W:s kostnader i målet. Svarandena har yrkat ersättning för ombudskostnader med 430 625 kr samt för egna kostnader med 100 000 kr (inkomstbortfall). Top-Tee har överlämnat prövningen av skäligheten av det yrkade beloppet till tingsrätten.

Tingsrätten finner att den yrkade ersättningen för ombudskostnader är skälig och ska utgå. Vad gäller inkomstbortfall så finner tingsrätten att det inte visats att svarandena har rätt till mer än 20 000 kr per person.

DOMSLUT

1. Käromålet ogillas.
2. Svenska Top-Tee AB förpliktas att ersätta A.L:s och A.W:s rättegångskostnader med 470 625 kr, varav 430 625 kr avser ombudsarvode. På beloppet ska ränta enligt 6 § räntelagen utgå från denna dag till dess betalning sker.